

CIVILIZAȚII PREISTORICE ȘI ANTICE

Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană

- schița lecției -

Popor de origine indo-europeană, geto-dacii au reprezentat ramura nordică a tracilor. Până în secolul I î. Hr., când și-au constituit un stat propriu, *au fost organizați în triburi și uniuni de triburi*.

Istoria politico-militară timpurie a geto-dacilor este cunoscută din izvoarele scrise externe, cele mai vechi însemnări fiind cuprinse în opera istoricului grec **Herodot** (secolul V î. Hr.).

Din punct de vedere al organizării sociale, geto-dacii erau împărțiți în *aristocrația militară și sacerdotală*, cunoscută sub numele de tarabostes sau pileati și, respectiv, *oamenii liberi* (marea masă a populației, comati sau capillati).

Religia geto-dacilor era **politeistă**, bazată pe cultul regelui *Zalmoxis*. Principalul centru religios era Sarmizegetusa Regia (în sud-vestul Transilvaniei). Ceremoniile religioase erau oficiate în sanctuare circulare sau rectangulare, aristocrația preotească deținând un rol privilegiat în cadrul vieții sociale și politice a geto-dacilor.

Din secolele al VII-lea și al VI-lea î.Hr., pe țărmul dobrogean al Mării Negre, au fost întemeiate așezări stabile, cu caracter meșteșugăresc și comercial, locuite de greci: **Histria** (Istros), colonie a Miletului, **Tomis** (Constanța, azi), **Callatis** (Mangalia, azi).

Relațiile coloniștilor cu localnici geto-daci s-au manifestat atât în domeniul economic și al vieții materiale (schimburi economice, preluarea de către geto-daci a roții olarului și a utilizării monedei), cât și în domeniul politico-militar.

Principalele influențe exercitate de alte populații asupra geto-dacilor au venit din partea:

- grecilor din coloniile de la Marea Neagră (moneda, scrierea cu alfabet grecesc, elementele de arhitectură);
- celților (aspecte ale metalurgiei fierului, roata olarului în zonele vestice);
- sciților și perșilor (prelucrarea metalelor prețioase);
- romanilor (diverse împrumuturi, îndeosebi privind viața materială, încep să fie prelucrate de civilizația geto-dacă încă din secolul I î. Hr.).